

послуг ЄС планує за рахунок законодавчого розмежування класичної та інвестиційної діяльності банків. Це дасть змогу вивести поза межі балансів великих банків ризикові активи, які, як правило, зосереджені в інвестиційному бізнесі банків.

О. В. Костюк, канд. екон. наук,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ

Однією із передумов інтеграції України до міжнародного економічного простору є формування засад розбудови і реалізації експортного потенціалу. Експортний потенціал як здатність країни виявляти і постійно відтворювати свої конкурентні переваги на світовому ринку відповідно до умов середовища є найважливішою характеристикою економічної потужності.

Основними проблемами сучасного розвитку українського експорту, на вирішенні яких повинні бути сконцентровані зусилля уряду, є:

1. Сировинний характер та вузька спеціалізація значної частини експорту та незначна частка продукції з високою часткою доданою. Прослідковується тенденція щодо імпорту готової продукції, яка містить сировину вітчизняного походження, наприклад, Україна має позитивне сальдо торгівлі шкірсировиною та від’ємне сальдо за статтею готових виробів зі шкіри.

2. Недостатній рівень інвестування в модернізацію експортоорієнтованих виробництв та гостра нестача новітніх технологій. Основним джерелом фінансування витрат на інновації залишаються власні кошти підприємств за вираженої тенденції скорочення обсягів іноземного інвестування в цій сфері. У 2011 р. обсяг реалізованої інноваційної продукції склав 55,83 млрд. грн., що становило лише 8 % загального обсягу реалізованої експортоорієнтованої продукції (для порівняння – в країнах ЄС даний показник складає в середньому 35 %).

3. Наявність диспропорцій у двосторонній торгівлі з основними партнерами. Умовність і декларативність радикальних заходів щодо поліпшення торговельних відносин з одним із головних торговельних партнерів – Росією, що може призвести до подальшого ускладнення умов торгівлі (подальше зменшення імпортних квот на російському ринку, скорочення обсягів експорту України, зростання цін на імпортовані енергоносії, запровадження заходів обмежувального та дискримінаційного характеру).

4. Конкуруюча (зокрема і за політичними мотивами) природа співіснування європейського та російського векторів інтеграційного розвитку України за наявності очевидної статистичної доказовості одночасної важливості обох напрямків.

5. Неконкурентоспроможність продукції через високий рівень ресурсо- та енерговитратності вітчизняних виробництв. Обсяг створення вітчизняного ВВП на одиницю спожитої енергії в декілька разів нижчий, ніж у європейських країнах: в Україні – 1,8 дол. США, в Болгарії – 2,9 дол., Румунії – 3,8 дол., у Чехії – 3,7 дол., Польщі – 4,4 дол.

Аналіз динаміки географічної структури ставить під сумнів збалансованість векторів розвитку експортних відносин. Починаючи з 2008 р. частка експорту до СНД мала тенденцію до активного зростання. Однак за станом на початок 2012 р. навіть за умов великої кількості нерозв'язаних суперечливих питань у стосунках з ЄС та політичної заангажованості процесу вітчизняна статистика засвідчила домінування в географії зовнішньої торгівлі країн ЄС (експорт – 39,7 % ЄС проти 37 % СНД; імпорт – 46 % ЄС проти 41 % СНД). Досить перспективним є азійський та африканський вектори, оскільки сальдо торгівлі товарами стабільно позитивне і становить 3 882,5 млн. дол. США та 2 061 млн. дол. США за 2011 р. відповідно.

Таким чином, аналіз сучасних тенденцій розвитку зовнішньої торгівлі України дає підстави зробити висновки щодо існування нерациональної і неефективної моделі міжнародної спеціалізації країни. Розв'язання зазначених проблем повинно міститися у якісних змінах на засадах вдосконалення диверсифікованої експортної структури, розробки і реалізації комплексної експортної стратегії, спрямованої на посилення позицій України на світових ринках високотехнологічної продукції та послуг, забезпеченні конкурентоспроможності вітчизняної продукції на зовнішніх ринках через реалізацію науково-інноваційної складової та механізмів стимулювання і підтримки з боку держави.

О. О. Котенко, аспірант

ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”

АДЕКВАТНІСТЬ БАНКІВСЬКОГО КАПІТАЛУ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СИСТЕМИ УКРАЇНСЬКИХ БАНКІВ

Проблеми забезпечення фінансової стійкості системи українських банків, тобто комерційних фінансово-кредитних установ, є надзвичайно актуальним питанням в сучасних вітчизняних економічних умовах.